

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Dr. Regula Ferdinánd és
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 482 Lel
Fél évre 241 Lel
Negyed évre 108 Lel
Havonta 86 Lel

Hirdetések díjazásában szerim
vételnek felel.

Megjelenik naponta reggel.

A német titok.

Ha nem ismernők a német alaposságot, komolyságot, szivósságot és tetterőt, fanatisztikumnak tartanák azt a jelentést, amely Berlinből érkezett. A jelentés azt adja hírül, hogy a németek az elektrotechnika terén olyan korszakos felfedezést tettek, amely háborúban csirájában elfojtja az ellenségeskedést. A németek feltalálták azt a titkot, miként lehet a mágneset a távolból hatástalaná tenni. A titok lényege természetesen titokban marad, csupán az eredményes jelenségek döbentik meg a világot. Repülőgépek kénytelenek leszállni motor-defektus következtében, automobilon megállnak száguldó iramukban, mert a hajtóerő felmondja a szolgálatot. Megállnak a tankok, a villamos vasutak, felmondja a szolgálatot a telefon, táviró, szikratáviró, a tengerfenekére kerül a buvárhajó, ha a titkos erő a beláthatatlan távolból megkezdi működését. Ha Wells valamely regényében olvasnók ezt bizonyára hihetetlennek tartanók és a kiváló angol író termékeny fantáziája termékének mondanók.

De németekről van szó és kísérletek igazolták a titkos erő hatását, amelyet a francia-román repülő-társaságnak német levegőbe került gépmadarai is tapasztaltak magukon, tehát valóság és nem fantazmagória.

A német tudomány tehát ismét meglepte a világot. A természetes fellelés az első látszatra az, hogy a német tudomány ismét a háború szolgálatába állott, ismét olyan titkokat fedezett fel, amely emberi életet és emberi javakat pusztít. De ha kissé elképzeljük azt a perspektívát, amely a felfedezés következtében az emberiség elé tárul, nyilvánvaló, hogy ez a háborús felfedezés voltaképpen nem más, mint háború a háború ellen.

Nézzük csak, miként alakulna ki a jövő háborúja? Az egyes államok a világháború tapasztalatai alapján arra a konklúzióra jutottak, hogy a jövő háborúját a gépek döntik el. A technika vívmányai alapján készült masinák a levegőben, a földön és a tengerek mélyében fognak harcolni egymással. A militarista államok is így fegyverkeznek. Franciaország szaporítja légi flottáját, erősíti ten-

geralatt járó hajóhadát. Anglia remegve nézi ezt a készülődést és lázasan készül, hogy ellensúlyozza szövetségétársai légi és tengeri megerősödését. A jövő háborúját nem az embertömegek, nem a fegyverek és szuronyok rengetege fogja eldönteni, hanem a repülőgép, a buvárhajó, a páncélos-autó, a tank, a telefon, táviró és szikratáviró.

A háború gépeire mér döntő csapást a német titok. Nem is szükséges, hogy a fantázia szárnyaira bizzuk magunkat, ha meg akarjuk állapítani, hogy a jövő háborúja már az első támadás alkalmával befejeződik. Lehet-e folytatni háborút akkor, ha a repülőgépek megbénultak, ellenséges földre kénytelenek leszállni? Lehet-e háborút viselni akkor, ha a hadigépek egy messziről ható erő következtében megállnak és tétlenül ki vannak szolgáltatva az ellenségnek? Lehet-e folytatni olyan háborút, amelyben a buvárhajók a tenger fenekére szállnak anélkül, hogy pusztító munkát fejthetnének ki? Háború-e az, ha elnémul a telefon, ha megakad a táviró Morse-gépe, ha felmondja a szolgálatot

mindaz, amit elektromos vagy mágneses erő hajt? A németek tehát felfedezték a titkot, amellyel hathatósan viselhetnek háborút a háború ellen. És bizonyára birtokba fognak jutni még annak a titoknak is, amellyel az ágyúcsőben felrobbantják a lövedéket és ezzel megakadályozzák a pusztítást.

Ha a németeket eddig azzal vádolták, hogy ők szabadították az emberiségre a háború firtait, akkor most expálják bűnüket, mert talán akaratlanul megtették az első lépést az örök béke felé. És ezzel a titokkal nagyobb és felbecsülhetetlenebb szolgálata tettek a világnak, mintha újabb és rettegetesebb hadigépeket találtak volna fel.

Az örök béke napja felkelésben van és amikor a maga teljes pompájában fogja beragyogni a földet, a fegyvergyárak békemunkára rendezkednek be, az acélból nem szuronyokat, hanem ekevasat fognak készíteni és a robbanó szerkezetek nem a kultúra temetőjévé ássák meg, hanem az emberi haladás útjában álló sziklát fogják robbantani. És akkor békeség, szeretet, megértés lesz a földön.

Minden francia márkában spekulál.

(Az Aradi Közlöny párisi levelezőjétől.) Mikor megérkeztünk a Gare de l'Esten, úgy látszott, mint ha mi sem változott volna a béke óta. Lassan azonban kitűnt, hogy minden megváltozott. Vagy legalább is sok minden. A kedélyes, cilinderes kocsisok helyett, élelmes soffőrök. Az utcák, a boulevardok mintha csendesebbek volnának. Még mindig annyi idegen, sőt talán több, mint a békeidőben, hanem más fajtájúak. A gyengevalutájú és volt ellenséges országok polgárai teljesen elmaradtak. Németet alig látunk, orosz, osztrák, magyar, csak elvétve akad: román, szerb is kevés, de annál több a cseh, angol és amerikai. — Már pedig az amerikaiak és angolok nem igen szoktak a boulevardokon csatangolni. Ezek autókön járnak, a legfinomabb étkezőhelyiségeket látogatják, a legdrágább ruházatokból vásárolják össze a párisi divat izléses alkotásait és lépten-nyomon éreztetik, hogy ők most a világ urai. A dol-

lár és a font. A szegény francia szerényen huzódik meg árnyékukban. Már a harmadrészt sem éri meg ezeknek. A lakáshány szinte súlyosabb, mint a légyözött állatok fővárosaiban. Új építkezés nincsen, Páris lakossága pedig egy millióval nagyobb, mint háború előtt. Itt is a menekültekből, a vidéken meggazdagodottakból kerül ki a többlet. Les nouveaux riches! Az új gazdagok. Régi szállítókat is megtizedelték az események. — Nem kevesebb, mint harmincöt régi hírneves szálló szűnt meg és vedlett át részben bankházzá, részben áruházzá. Különösen a nagy amerikai bankházak adoptálták a szállókat. Hába keressük a Hotel Edouard VII-et, a szép Hotel Bellevue-t, mindkettőt a Société Générale vette meg. Páris egyik legelőkelőbb szállodájában a Hotel Bristolban, jelenleg a Banhex Trust compagne szolgálja ki amerikai ügyfeleit. Hová lett az idegenek Eldorádója, az Elysée Palace, a Champs Elysée a gyöngy? Felfedelmű lakosztályaiban a Credit Commercial rendezte be kényelmes üzletihelyiségeit. Előtt a Hol-

der-szálló, a Hotel Montana, Hotel Madison, az elegáns Hotel Marlborough és Hotel Taglieterre. — Egész csomó híres és felkapott, annak idején igen divatos kávéház és vendéglő is megszűnt és került a kapzsi bankok kezébe. Lehetetlen nem melancholikusan fogadni a Café Riche, Café Néron le champagneux, la Taverné de l'opéra, la Brosserie Totrtel, le Julien és más hasonló híres café-restauratók megszűnését. A híres Paillard és Maire napjai is megvannak számlálva. Új szállók nem épülnek, magán házakat szállókká átváltoztatni nem lehet, ezt tiltja egy külön törvény, viszont szállókat korlátlanul lehet megszüntetni és átváltoztatni más iparág telepévé.

Páris még mindig — inkább, mint valaha — az a város, mely magához vonzza a világot minden részének mulatni és élvezni vágyó közönségét. Pedig a párisi ma zárkózottabb, mint valaha. Mikor a német léghajók éjjelente meglátogatták a francia fővárost és bombákat dobáltak a békes-lakosságra, nem gyűlölték jobban a franciák a németeket, mint a Rák-

vidék megszállásának ez izgalmas napjaiban. Még mindig csak a boche-okról beszélnek, kik becsapták az egész világot. Mindenkire rásózták az értéktelen márkát, megvették e rongyért az értékes, arannyal fedezett idegen valutákat és most milliárdnyi károkat okoztak: franciáknak, amerikaiaknak, angoloknak.

Mert a legkisebb férház házmestere is német márkában spekulált. Még ma is minden nap dolog az, hogy a kistökés francia nyárspolgár hatvan frankért egymillió német márkát vásárol. Ha egyéb nem, a sok nulla csábítja a játékosokat. Ki hitte volna ezelőtt néhány évvel, hogy hatvan francia frankért német milliommossá lehetünk? Még osztrák koronában is nagy spekuláció folyik, de ebből már kétszáznegyven francia frank egy millió. A párisiak az osztrákokra egyáltalán nem haragusznak, biznak bennök és valutájukban. — Magyar koronában azonban senki sem spekulál. Annál jobban szeretik a csehszlovákokat és Benest. A cseh külügyért nagy államférfiuknak tartják és nem mutatják el bors-

Elment a francia válasz Londonba

— Baldwin külön akciót kezd. — Legyen vége a tollharcnak. —

Párisból táviratozzák: Az angol jegyzékre adott francia választ tegnap délelőtt átnyújtották a párisi angol követségen. A válasz szövegét *Baldwinnak, Curzonnak* és az angol külügyminiszteriumnak továbbították. Holnap újabb Sárgakönyv jelenik meg.

Londonból táviratozzák: Baldwin miniszterelnök ma este visszaérkezett falusi nyaralójából és már ma minisztertanács is lesz, hogy megvitassa az új francia jegyzéket, amely reggel érkezett meg Párisból *Phippis* angol ügyvivőtől. A belga választ — mint egy brüsszeli távirat jelenti — csütörtökön kapja kézhez az ottani angol nagykövét. Lord *Curzon* aki Normandiában üdül, távirati uton fog tudomást szerezni a francia jegyzékről és a mai nap folyamán már értesítést várnak tőle, hogy mi a véleménye s ettől fog függni, hogy a brit kormány belebocsátkozik-e újabb jegyzékváltásba Párisban és Brüsszellel vagy pedig minden további eszmecsere nélkül válaszol Németországnak. A Daily Mail diplomáciai munkatársa hivatalos angol tényezőktől szerezte azt az értesülést, hogy Anglia a francia jegyzéktől nem vár olyan kezdeményezést, amelynek alapján meg egyezésre lehetne jutni Franciaországgal.

Párisból táviratozzák: A francia jegyzék átadásával kapcsolatosan a Temps azt reméli, hogy lezárult a vita. A jegyzéken és függeléken három gondolatmenet vonul végig. Először felsorolja azokat az okokat, amelyek a francia kormányt Németországgal szemben folytatott politikáját igazolni alkalmasak, azután azokat a tényeket és szövegeket, amelyek a legutóbbi angol jegyzék indoklását pontról-pontra cáfolják. Végül *Poincaré* arra emlékezteti az angol kormányt, hogy már egyszer kifejtette a

végleges megoldás alapját. Franciaország egyedül a maga jóvátételi követelésének kielégítésére elfogadja a 26 milliárd aranymárka kifizetését mai értékben és az ezen túlmenő követeléseit abban a mértékben érvényesíti, amilyenben erre a tulajdon hitelezői: Amerika és Anglia fogják kényszeríteni. *Poincaré* hangsúlyozza még, hogy már a legutóbbi Sárgakönyvben kifejtette, hogyan akarja a fizetéseket megkapni, mai jegyzéke pedig csak erre a június tizediki okmányra utal.

Londonból jelentik: A Daily News írja, hogy *Baldwin* miniszterelnök abba fogja hagyni kísérleteit, hogy *Poincaré*t meggyőzze és haladéktalanul külön akciót kezd. Az „Observerben” *Garwin* azt követeli, hogy vessenek véget a szünet nélküli tollharcnak és Németország kötelezettségét nemzetközi testület útján állapítsák meg. Hangsúlyozza, hogy a versaillesi szerződést végleges békének kell felváltani.

Párisból táviratozzák: A jegyzék tartalmáról a következőket közlik a lapok: *Poincaré* továbbra is elutasító magatartást foglalt el a német fizetőképességnek szakértőbizottság útján való megállapításával szemben, de hajlandó informatív tárgyalásokra, sőt esetleg választ is ad a legutóbbi német jegyzékre, ha Németország kötelezi magát, hogy megfelelő biztosítékokat nyújt a végleges fizetésre.

Brüsszeltől táviratozzák: Belgium külön jegyzékben válaszol az angol jegyzékre. A kölcsön ügyében a francia-belga vélemény eltérés miatt nem csatlakozott a belga kormány a francia válaszhoz. A visszafizetést a franciák tiz, a belgák husz éven belül tervezik.

Londonból táviratozzák: Az

hogy ez az agilis és élelmes politikus meg ne jelenne Párisban. — Most is itt volt a francia-angol feszültség legélesebb időpontjában. Az angol már nem népszerű Párisban, különösen most nem, mikor az angolokat okolják elsősorban a francia frank hanyatlásáért. Ők veszik össze Párisban nagy tételekben a dollárokat, hogy ezzel fizessék vissza Amerikának háborus tartozásait. A dollárért pedig francia frankkal fizetnek... Pedig az angolok nagyon befészkelődtek itt Párisban. A színpadok legelőbbje angol szöveget is tartalmaz. Minden üzletben angol kiszolgáló is rendelkezésére áll a közönségnek. Igen sok rendőr angolul is ért. Nyilvános helyeken, vasúton, hajón a fölírások egy része angol. Mindez pedig az amerikaiak kedvéért, kik most Párisban rendkívül népszerűek. A franciák érzik, hogy győzelmük kivívásában az amerikaiaknak nagy részük van és ezt nem felejtik el soha. Ellenben az angolokat önzéssel vádolják. Most pedig, mióta a Ruhr-kérdésben más álláspontot foglalnak

el, határozott gyűlölet adott helyet a népszerűségnek. Pedig az angolok kihasználják fontjuk nagy áremelkedését. Mindent, ami szép és művészi, összevásárolnak, mindent, ami szemnek, fülnek, érzéknek kellemes és szórakoztató, kiéltve nek. A Foliés Berger revüjének nudításait ők tudják leginkább élvezni, a nagy opera előadásait majdnem kizárólag angol szmokin gos és frakkos urak, selyemruhás, dekolletált hölgyek hallgatják végig. Az Avenue de l'opera, a Rue de la Paix és a Palais Royal érszerkincseit fontokért vásárolják össze; Drécoll, Paquin, Worth és a Place Vendome divatkirályainak legújabb divatremekelt szöke, magas, angolszász nőkre szabják, a d'Orsay Pineaud, Coty, Houbiganit divatillatszereinek bódító szagát és kábító illatát az angol missek selymes dessousi terjesztik. A franciák nem tudják megkülönböztetni: ki az amerikai, ki az angol, hiszen ugyanazt a nyelvet beszélik... de más szívvel. De a francia is más szívvel néz az amerikaira, mint az angolra.

angol népszövetségi liga felkérte *Baldwin*t, hogy a Népszövetség teljes ülésén tüzesse napirendre a francia-német kérdést, mert a Ruhr-megszállás veszélyezteteti a világbékét. A tárgyalásra hívják meg Németországot is, hogy megkísérelhessék a jóvátétel megoldását.

Londonból táviratozzák: A francia válaszijegyzéket ma este adták át az angol nagykövetségen. Az Evening News szerint *Poincaré* mindenben fenntartja a francia álláspontot a Ruhr-vidék megszállása ügyében. Határozott tendencia észlelhető a jegyzéken, hogy Franciaország a két ország között előállott konfliktust békésen óhajtja elintézni. Az igényét leszállítja 130 millió font sterlingre és azt kívánja, hogy az Amerikával szemben fennálló tartozáson kívül a szövetségesek az egymásközt fennálló adósságokat töröljék. A Standard azt írja, hogy a franciák kevés gyakorlatilag elfogadható eszmét hoznak a jegyzékben, ezzel szemben határozott garanciákat kívánnak, mielőtt Németországnak megadnák a moratoriumot.

Londonból táviratozzák: Az angol jegyzékre adott francia választ teljes mértékben indokolja Nagybritannia pesszimizmusát. Rendkívül érdekes, hogy a francia válaszijegyzék — bár már reggel kilenc órakor át adták a pá-

risi angol Követségen — csak késő este érkezett meg Londonba. A londoni francia követségen már a délelőtti órákban ismeretes volt a francia válasz teljes szövege, úgy, hogy a londoni franciák sokkal többet tudtak a jegyzék tartalmáról, mint az angol hivatalos körök. A Glebe jelentése szerint a jegyzék tartalmáról csak annyi ismeretes, hogy hangja igen udvarias, de semmi gyakorlati értéket nem tartalmaz. *Poincaré* belátja, hogy Németország fizetőképessége jelenleg a semmivel egyenlő, ezért szükség van moratoriumra, amely idő alatt Franciaország fenn akarja tartani a garanciák zálogát. Angol részről úgy magyarázzák ezen körülmény udvarias formában való bejelentését, hogy Franciaország el van határozva saját politikáját követni bármint mondjon vagy tegyen Nagybritannia. Az angol hivatalos köröknek semmi mondanivalójuk nem volt ma, mivel a jegyzék hiteles szövegét nem ismerték és a miniszterek nagyrésze nem volt Londonban. *Baldwin* holnap a fővárosba érkezik. Ekkor fogja megbeszélni a jegyzéket a Londonban tartózkodó miniszterekkel. Ugyátszik Franciaország reméli, hogy a tárgyalásokat addig elhuzhatja, amíg Németország összeomlik, ami minden további angol-francia tárgyalást feleslegessé tenne.

Gróf Bethlen István Párisba utazik.

(Tárgyalás a jóvátételi bizottsággal a magyar kérdéssel.)

Budapestről táviratozzák: Az *Ujság* beavatottnak jelzett forrásból arról értesül, hogy gróf *Bethlen* István miniszterelnök a közeli napokban a jóvátételi bizottság székhelyére, Párisba utazik és csak párisi tárgyalásai után megy Genfbe. A miniszterelnök módot akar találni, hogy a népszövetség

már szeptemberi ülészakán foglalkozhassék a magyar kérdéssel. Az információ szerint *Bethlen* *Benes* csehszlovák külügyminiszterrel nem tárgyal külön és csak a népszövetség ülésén fognak egymással találkozni, tehát a jóvátételi bizottsággal folytatott tárgyalások után.

BUDAPESTI LEVEL.

(Művészek cimkőrsága. — A leg-takarékosabb színházgató.)

Molnár László, a Nemzeti Színház örökös tagja nyugdíjba ment. A Nemzeti Színház és az Operaház táján az új örökös tagok kiváncsian lesik, milyen cimkőrséggel kapja meg veterán társuk V. fizetési osztályu nyugdíját? valóságos zaklatják az öreg urat, elfogadják az utcán, lakására üzennek, nincs vége-hossza a kérdezősködésnek: „Laci bácsi, megkaptad már a nyugdíjadat?” *Molnár* László tudja, hogy nem személyes jövedelméről érdeklődnek, a cimkőrségre kíváncsiak a jószívű kártyások. egykedvűen válaszol: „Még nem kaptam semmit.” El nem árulná a titkot. Az örökös tagok azonban nem bírták tovább, úgy segítettek magukon, amint V. osztályosokhoz illik, hogy egész röviden méltóságosították egymást. Bár kissé furcsán hangzik: „Ódry ömeltősága.” Legelőbb olyan furcsán, mint „méltóságos Rózsahegy-i Kálmán.”

Szirmai Imre, a Blaha Lujza Színház népszerű igazgatója, már népszínházi hősszerelmes korában

is takarékos férfin volt. Szenvedélyesen vigyázott pénzeszkéjére a jó időkben is s a színházak táján azt híresztelték, hogy ő volt az a híres gavallér, aki kitalálta, hogy a krajcárt mindenki verje a saját fogához. A híres feltaláló nem ragadtatta el magát soha, kedvence étele kezdettől fogva a főzelék, ruháit már akkor fordítottatta, mikor a többi bonviván még huszával rendelte a legújabb szabást. Szirmai soliasem fizetett rá erre a példás szerénységre, meg lehet állapítani, hogy színpadi működésénél is nagyobb sikereket szerzett neki páratlan megfontoltsága és igénytelensége. Megbecsülük érte, ő az egyetlen Thalia országában, akitől még soha senki sem kért kölcsön (csudményesen) s ő az egyetlen, aki némi megtakarított pörköltök árából már régen százmilliót felül jár a tőzsdén. A legkajánabbak sem irigylik érte, meg szolgálta s most délutánonként ott vizsgálja az árfolyamokat a művészközpont terraszán. Mosolyogva, boldogan nézi az üdítő számokat, nevezetesebb emelkedéseknél lágyan felsikolt az édes izgalomtól. Az igazgató ur egyéniségén a

százmilliók sem változtatták, a régi szerény ember ma is a napokban újra nagy sikere volt. Lelkesen megtapsolták, mikor asztaltársaságának egyik kisebb étvágyu tagjához fordult érces tenorján: „Kolléga ur, szabad egy kicsit már fogatni?” Mindenki szívesen látja, ha a százmillió Szirmai mester „tunkol” egy kissé szomszédja rostélyosának levéből.

A görög kormány intézkedései a sztrájk ellen.

(Feloszlatták az összes munkásszervezeteket.)

Rómából táviratozzák: A *Corriere d'Italia* jelentí Athénből, hogy valamennyi görögországi munkásszervezetet rendelettel feloszlatták, egyesületi házaikat a kormány bezáratta, irattárakat lefoglaltatta, pénzkészleteket és bankbetétjeiket pedig elkoboztatta és a Nemzeti Banknál helyeztette letétbe. A lefoglalt pénzeket kormánykörök szerint munkásjóléti pénztár alapítására fordítják. A tengeri és szárazföldi közlekedés a mindinkább általánossá váló sztrájk miatt megakadt. A sztrájk vezetőit a kormány hadtörvényszék elé állíttatja. A *Secolo* athéni jelentése szerint, bár a közlekedés teljesen szünetel, a fővárosban nyugalom uralkodik, de a vidék teljesen a munkásvezérek befolyása alatt áll. A lapok erélyes rendszabályokat követelnek a munkásmozgalom letörésére. A görög távirati ügynökség jelentése szerint Zaimisz folytatja a koalíció megalakítására irányuló kísérleteket és a megoldásra tizenöt napos határidőt kért. Ezzel azonban a politikai válság ismét kitolódott. A valutaspekuláció megakadályozására szigorú intézkedéseket léptettek életbe.

Nem volt mérgezés.

Felboncolták a titokzatos haláleset áldozatát.

Az *Aradi Közlöny* megírta, hogy a napokban holtan találtak a Bucur (Eötvös-utca) 8. szám alatt le-yó lakásán özvegy Szabó Mihályt. A vizsgáló rendőri bizottság a halott asszony közelében egy méreggel telt poharat talált és így felmerült annak a gyanúja, hogy a negyvenkilenc éves asszony bűnténynek esett áldozatul. Jelentést tettek az ügyészségnek, amely elrendelte özvegy Szabóné holttestének a felboncolását. A boncolást tegnap délután hajtották végre az alsó temető halottas házában Sommer Nándor vizsgálóbíró jelenlétében dr. Brudean Athanasz vármegyei főorvos és dr. Villányi Izidor. A boncolást végző orvosok megállapították, hogy a 49 éves asszony annyira elhízott, hogy veszélyes szívelhártyasodásban szenvedett és ehhez járult még, hogy a szívhez vezető aorta ere kitágult és ütőeremeszesedése is volt. Halála hirtelen következett be és azt váratlanul szívelhártya okozta. Miután a vizsgálat büntényt nem látott fennforogni, özvegy Szabóné holttestét tegnap este eltemették.

A permisz. (Hogyan készül a kiviteli engedély? — Visszaélés repatriáltak utján. — Mit keresnek az exportőrök?)

A nagy port felvert csempészségi ügygyel kapcsolatban mindinkább szó esik a permiszokról, más néven kiviteli engedélyekről. A közönség között a kiviteli engedélyekről a legfantasztikusabb hírek keltek szárnyra és sokan mincse-nek tisztában a permiszek természetével. Nem lesz érdektelen ismertetni a permisz megszerzésének lehetőségét és feltárni azokat a módokat, amelyek mellett Romániából élőállatokat kivinni lehet.

Románia állatállománya ma olyan kelendő, hogy korlátlan mennyiségben lehet élőállatot — természetesen tenyész és apaállatok kivételével — idegen országokba kiszállítani. Egy június 18-iki miniszteri rendelet ezt lehetővé teszi. Élőállatkiviteli engedélyt, másnéven permiszt minden különösebb nehézség nélkül lehet kapni a pénzügyminiszteriumtól. Akinek ilyen kiviteli engedélyre szüksége van, az szabályszerűen felszerelt kérvényt nyújt be a miniszterium azt szabályszerűen, annak rendje és módja elintézi, ha különösebb akadály nem forog fenn, a szokásos illetékek befizetése után ki is állítják a permiszt. A pénzügyminiszterium permiszkiállításó osztálya a miniszter, vagy az államtitkár által aláírt engedélyt esetleg előbb még elküldi a vámigazgatósághoz, hogy ott is láttamozzák. Tehát tévedés azt hinni, mintha egy ilyen permisz megszerzése leküzdhetetlen nehézségekbe ütközne, vagy azért horribilis összeget kellene fizetni. Éppen ezért megdől az a híresztelés, mintha ha mis permiszekkel árasztanák el Erdélyt. Ilyenekre mincse szükség, mert legális uton mindenki kaphat engedélyt. A miniszterium óvatossága még odáig is kiterjed, hogy a már láttamozott permiszt előbb elküldi az erdélyi vámgenerálinspektorhoz, az megvizsgálja az ügyet és meggyőződik róla, hogy a kérvényben említett és kivitelre szánt állatállomány tényleg megvan-e. Csak azután, ha a generálinspektor meggyőződött arról, hogy minden rendben van, küldik el hivatalos uton a kiviteli engedélyt az illetékes határvámőnökséghez, amely aztán hivatalos uton elősegíti a kivitel. Élőállatok után a vámtarifában megállapított illetéket kell fizetni és sok esetben egy-egy szarvasmarha után az illeték 10 ezer leit is kitesz. Az állatnak tehát szép haszna van abból, hogy az állatfelesleget külföldre szállítják az állatexportőrök.

Más a helyzet a repatriálókéval. A trianoni békeszerződés egyik pontja világosan kimondja, hogy a repatriáló minden ingó vagyonát vámmentesen kiviheti az ország területéről. Ez vonatkozik az élőállatokra is. Természetesen permisz itt is szükséges, a miniszterium ezt is ugyanúgy állítja ki, mint bármely más kiviteli engedélyt. Más elbírálás alá esik az, vajjon ha az érdekelte repatriált idő közben eladta az állatállományát, vásárolhat-e ismét olyan kontingenst kivitel céljaira, mint amilyenre a kiviteli engedélyre szól? A vámtörvény értelmében ez kihágást képez, ami súlyos pénzbírságot von maga után. Visszaélések, legalább az eddigi tapasztalatok szerint leginkább úgy történnek, hogy a kivitelre engedélyezett állatok közé

rendkívül értékes tenyész és apaállatokat csempészmek, amivel formálisan kijátszák a rendeletet. Hamisított permiszekkel ma rendkívül nehéz operálni, miután az ellenőrzés igen szigorú. A mostani ottlakai csempészségi ügy meglehetősen bonyolult és csak a későbbi vizsgálat fogja kideríteni, hogy történt-e visszaélés és hogy milyen mértékben érte károsodás az államot? Annyi tény, hogy ha kétséget ki nem záró módon behozódik a csempészsés, úgy horribilis pénzbírságot kell az érdekelteknek fizetni.

A látszat szerint az állatexportőröknek minimális nyereséggel kellene megelégedniük, ha figyelembe vesszük még azt is, hogy Magyarország minden behozott élőállatra óriási behozatali vámot vet ki. Leszámítva a romániai nagy kiviteli vámot s az ugyancsak tekintélyes magyar behozatali vámot, az tűnik ki, mintha az állatexportőrök

Pénzügyi diktatura Németországban.

— Aranymárkás deviza-alap. — Miért esett ismét a márka? —

Berlinből táviratozzák: A kormány tegnap éjszakai ülésén tanácskozott a szükségrendeletek végrehajtásáról. Nem találtak más megoldást, minthogy a kormány diktatorikus pénzügyi és gazdasági intézkedésekre határozta el magát. Az első lépés a kialakult felfogás szerint egy 200—500 millió aranymárkás devizaalapot kell muhatatlannal teremteni, amely a szükséges élelmiszerek behozatalának biztosítására szükséges. Az iparosok birodalmi szövetségének képviselői már kijelentették, hogy hajlandók a devizaalap megteremtéséhez hozzájárulni. Az intézkedés sürgősségét igazolja a leg-

sehogysém találják meg a számításukat. Ez a felfézés azonban megdől, ha figyelembe vesszük, hogy Magyarországon a husarak a romániai husaraknak legalább a háromszorosát teszik ki. Mindazonáltal még ilyen fényes kilátások mellett is szívesebben exportálnak a kereskedők Csehszlovákiába és Ausztriába, mivel ez a két állam nem ró ki behozatali vámot a szarvasmarhákra és tudvalevőleg itt nem kell úgy félniük valutatingadozástól, mint Magyarországon. Az osztrák korona ma ugyiszólván a legstabilabb pénz és Ausztriában minden árat megadják az élőállatokért. Csehszlovákiában pedig az állatállomány szintén gyenge és szívesen vesznek minden marhatranszportot. A különböző határállomásokon áthajtott marháknak tehát csak csekély része megy Magyarországra, a tekintélyesebb rész, mint transit-áru vámmentesen vándorol Magyarországon át Csehszlovákiába és Ausztriába.

utóbbi pénzügyi kimutatás, amely szerint augusztus első tíz napjában a Cuno-kormány kincstári utalványokkal olyan függő-kölcsönt vett fel, amelynek összege nagyobb, mint az idei év egész első felében felvett összes függő-adósságok összege. Ezzel a tíz napos pénzügyi művelettel Németország függőadósságainak összege 59.9 milliárdal szaporodott; ami az általános nézet szerint szintén hozzájárult a márka legutóbbi zuhanásához.

Berlinből táviratozzák: Ebert birodalmi elnök folytatja tanácskozásait a kormány tagjaival az ország gazdasági helyzetének szanálására vonatkozólag.

Mégis kivetik Aradon a cégtábla-adót.

(Magyar felírásért nyolcozer lei. — A magyar keresztnev is adó alá esik. — Működik a városi adóki gondoló bizottság.)

A városok külön adó- és illetékesedési jogáról, amelyeket az új adótörvény életbelépése után megjelölő rendeletekkel rendszerezettek, az *Aradi Közlöny* már több ízben megemlékezett. A rendeletek teljesen a városok belátására bízzák, hogy a rengeteg adónem közül melyeket alkalmazzák és szedik. Aradon vegyes bizottság alakult és ez hivatott arra, hogy javaslatot tegyen a városi tanácsnak az adók életbeléptetésére és megválasztására. A vegyes bizottság tegnap is a késő esti órákig ülésezett és a tegnapi ülésen Olariu pénzügyi tanácsnok terjesztette elő a javaslatokat. A legutóbbi időben az a helyes felfogás alakult ki, amely szerint a Romániában élő kisebbségi nyelvek nem tekinthetők idegen nyelveknek, mert az itt élő kisebbségek nem idegenek, hanem polgárok is. Mer és a kisebbségeket is ilyeneknek ismeri el. Tehát a kisebbségek nem idegenek és a kisebbségek nyelve sem „idegen.” A tegnapi ülésen a pénzügyi tanácsnok javasolta a cégtáblaadó alkalmazását, amely szerint minden „idegen”, nem román felírású cégtábla után

tekintet nélkül az üzlet minőségére, terjedelmére vagy elhelyezésére 8000 lei illetéket vessenek ki, míg a román felírású cégtábláknál 500 lejjel javasolja megadóztatni. A javaslat szerint teljesen mindegy, hogy a románon kívül milyen nyelvű felírás van a cégtáblán: francia, német, angol vagy magyar. Egyszerű idegen szó, például a keresztnevének magyarul való megjelölése is 8000 leies illeték megfizetésének kötelezettségét von rá maga után. A cégtáblaadó nemcsak a nyílt üzletek megjelölésére szolgáló táblákra, hanem az orvosok, ügyvédek, fogynökök stb. megjelölésére szolgáló táblákra is vonatkoznék. Az illeték mértéke a javaslat szerint egyenlő lenne egy a bel-, mint a külvárosban. Minden idegen felírású cégtábla után külön kellene fizetni az illetéket. A javaslatnak az a része, amely a magyar és a német nyelveket is az idegen nyelvek közé számítja, nem sokat használhat a városnak. Már akkor, amikor először elterjedt a híre annak, hogy a magyar és német nyelvű táblák is a magasabb illeték alapján kerülnek elbírálás alá, a legtöbb kereskedő és iparos áttestette a cégtábláját nem román

Apponyi Amerikában.

(Előadások az amerikai egyetemeken.)

Berlinből táviratozzák: Gróf Apponyi Albert vasárnap reggel a Koppenhágai interparlamentáris konferenciáról Berlinbe érkezett. Tiszteletére a berlini magyar kolónia a tudományegyetem magyar intézetének helyiségében, a Dorot-henstrassen ünnepségre gyűlt össze, amelyen dr. Gragger Róbert, a magyar intézet igazgatója üdvözölte Apponyit. A tisztelgés után gróf Apponyi Albert elmondotta, hogy az amerikai Harvard-egyetem és más amerikai egyetemek felkérték, hogy tartson előadássorozatot a nemzetközi politikáról és az európai gazdasági helyzetéről. Szeptember második felére ígérte amerikai látogatását, amely ezúttal hosszabb ideig fog tartani. Gróf Apponyi Albert a napokban tér vissza Budapestre, de előbb tanácskozik dr. Schmidt Ottó volt közoktatásügyi miniszterrel a német tudományos élet és a bajok orvoslása céljából szükséges intézkedésekről, amelyeket eddig Berlinben és más német egyetemi városban tettek. Apponyi amerikai előadássorozatában az európai tudományos élet megsegítésének módjairól is előadásokat tart.

A pusztuló kisipar.

(Bucuresti lap a kisiparosokról.)

A Bucuresstben megjelenő Tim-pul című lap Fican János tollából hosszabb közleményt hoz a kisipar helyzetéről. A közlemény azt mondja többek között, hogy a kormányok hibái tették tönkre a valutát. A liberális párt hibájából megy tönkre a virágzásnak indult kisiparos osztály, különösen a csatolt részekben igen sok a saját szorgalmából felemelkedett kisiparos, aki örökölte mesterségét, szorgalmát és ióletét. A kormánynak fogalma sincs arról a mostoha bánásmódról, amelyben a kisiparosok részesülnek az új adótörvények és a kamarai törvények révén. A kormány industrializálni akarja az államot, de nem vet számot ez alatt a szép fejlődésnek indult kisiparral. A kisiparosokra kivetett súlyos jövedelmi adók és a magas vámtételek lehetetlenné teszik a fontos anyagok beszerzését és a tönk szélére juttatják a kisiparosokat. Amíg a nagyipar krízis esetén államségélyben részesül, a kisipar ellenben, éppen akkor, ami kor életkrízisén megy át, semmi támogatásban sem részesült. A következő reformokra volna szükség: a kisiparosok segítése munkaképtelenség esetén, ezek felcserélése munkaképesekkel. E kérdésben áldozatoktól sem kell visszariadni. Meg kell könnyíteni a fontos anyagok beszerzését. A kezdő iparosokat mindenképpen támogatni kell. A mértéktelen adókat korlátozni kellene, egyszóval az államnak e föltétlenül igen hasznos osztályát ép az állam érdekében mindenképpen támogatni kellene.

A falu-járó postaszolgálat. (Beszélgetés Poppa temesvári postafelügyelővel.)

Ma meglátogatta az aradi postahivatalt Poppa György posta- és távirdafelügyelő, a tinisoarai (temesvári) postafelügyelőség vezetője. A postafelügyelő régi regátbéli postatisztviselő, aki még a béke idején járt Németországban és Svájcban hivatalos kiküldöttként, hogy az ottani postaviszonyokat tanulmányozza és rendkívüli agilitást fejt ki, hogy a román postaszolgálat nivóját európai színvonalra emelje. Az Aradi Közlöny munkatársának a postafelügyelővel érdekes beszélgetés folytatására nyílt alkalma. A faluzó postajáratokról volt szó a melyről az Aradi Közlöny már megemlékezett. A postafelügyelő így mondotta el a kisebb községek fokozottabb postaellátásáról szóló tervet.

Egyik berni postakongresszión, ahol a nemzetközi postaszövetség székhelyén egyszer a magyar delegátus beszámolt arról, hogy nagy mértékben szaporították a postatisztviselők számát és hogy Magyarországon már majdnem minden kisebb községben is van postahivatal. A nemzetközi postakongresszus ezt annak idején nagy elismerés mellett vette tudomásul. És mit gondol — kérdezte a felügyelő — mennyivel tette ez jobba a magyar postaszolgálatot. Semmivel sem, mert azok a falusi postahivatalok mindössze ezer korona évi fizetést kaptak, olyan összeget, amiből lehetetlen volt megélni és a hivatalt is fenntartani. Az ilyen hivatalnok tehát más foglalkozással kereste meg kenyerét, a posta szolgálat pedig mellékfoglalkozásként teljesen háttérbe szorult. Példát mondok. Mostani körutamon egyik aradmegyei kisközségben jártam. A postahivatal egy alacsony szoba, benne két ágy, varrógép, az ágyban a postavezető előregedett atyja feküdt. A szobában egy rendes kisebb asztal állott, azon voltak a helyegző és néhány hivatalos könyv. A háttérben kis „stelázi“-szerű állvány, rekeszekkel, abban feküdt néhány levél, újság. Egyszer kopogtatnak az ablakon. Kinyitják és beszól a kopogtató:

— Van-e levelém?

— Váron, mindjárt megnézem — mondotta a postakezelő és odament a rekeszes állványhoz, keresgált a levelek között, talált egyet és vitte oda. Megnéztem. Több, mint három hetes levél volt. Kérdésemre azt mondotta a postavezető, hogy nincsen levélkihordó, aki jelentkezik a postájáért, az itt megkaphatja.

— Az ilyen postaszolgálat, ugye bár, nem engedi meg a kritikát. A mi elvünk az, hogy inkább kevesebb, de jól dotált, hozzáértő tisztviselő legyen, mint sok, de mind rossz. A tervezet szerint, a melynek kísérletei már megfelelő eredményt mutattak, a postavezér igazgatóság megszüntetné azokat a kis postahivatalokat, ahol minimális a forgalom és ahol nem érdemes fenntartani tovább a postát. Ezzel szemben 10—15 kilométeres körzeteket alakítunk, úgy, hogy 5 kilométert számítva egy órára, 3—4 óra alatt a legtávolabbi helyre is kiviheti naponta a postát még a gyalogos levélkihordó is. De a felesleges posták megszüntetésével azt az eredményt is el lehet érni, hogy postakocsit alkalmazzanak, amellyel

aztán nemcsak postát, csomagokat, hanem majd esetleg trafikárut is ki lehet hordani a kisközségekbe. Ez is olcsóbbá teheti a faluzó postajáratokat, de a terhekhez más hozzájárulást is keresünk. Van törvény, amely kimondja, hogy a községi postahivatalokat a vármegye az állammal 50—50 százalékos arányban köteles fenntartani. Majd előkaparja a posta vezetősége ezt a régi törvényt, aminek érvényt szeretnek. Ez annál is inkább jogos, mert hiszen a hatóságok, a vármegye és a községek díjtalanul használták a postát.

— A faluzó postás munkája igen leegyszerűsítendő a postaszolgálatot. Naponta bizonyos időben indulna el a szükséglethez képest gyalog vagy kocsival a körzet központján levő postahivatalból a faluzó postás és minden egyes faluba meghatározott időben érkezne meg. A falun végig kürtszó, vagy a lovak csengetyüje jelezné az érkezését és a község házára várnák a feleket, akik különleges küldeményeket, pénzt, ajánlott leveleket, táviratokat stb. akarnak feladni. A faluzó postás közvetlenül kikézbessitné a leveleket és az újságokat, nem történnék meg az, hogy napok múlva kapja meg a falusi előfizető az újságját, mert előbb tíz kézen át is visszatartják Kiolvasni. A 10—15 kilométeres körzetét naponta oda-vissza bejárhatja a levélkihordó és nem csak a kikézbessitést, hanem a felvételt is mindennap rendszeresen intézhetné olyan helyeken is, a hol mostanában talán hetenként is alig jár a posta. Ami ismétlem, nem is csoda, mert a mai rendszer mellett nem telik mindenütt levélkihordóra, hiszen vannak posták, amelyek egy esztendőn át nem forgalmaznak 4000 lelt, ahol alig 3—4 ajánlott levél vagy pénzküldemény akad hetenként.

— Az eddigi posták kedvező eredménnyel jártak és bizonyos, hogy a tervezet jó eredményt hoz. Most már folynak a munkálatok az új beosztásokon és egész télen dolgozunk ezen, úgy, hogy tavaszra már bevezethető legyen az új rendszer, amit nem takarékoság, hanem a tökéletesítés szempontjából vezet be a posta vezérigazgatóság.

A temesvári postafelügyelő előadása nemcsak magyar képzethez árult el, de határozottságot és meggyőződést is. Az új tervezetet nagy lelkesedéssel karolta fel és szinte szuggereálja hallgatójába azt a nagyszerű eredményt, amit attól vár. A tervezetet ma elfogadjuk úgy, amint van és megvárjuk azt, hogy majd az eredmények beszéljenek önmagukért.

— Építkezési törvény Magyarországon, Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén az elnök bemutatta a budapesti amerikai követség köszönőlevelét a Harding elnök elhunytával alkalmával kifejezett részvétért. Ezután az adóvalorizációs javaslat részletes vitája után másodszeri olvasásban elfogadták. Majd benyújtották az építkezési törvényjavaslatot, amelyet Zsilinszky Endre támadott. Szerinte az építkezési költséggel a kormány ismét a nagybankok segítségére siet, hogy nekik állampénzen palotákat emeljen.

HIREK.

Románul tudó tisztviselőket.

(Felszólítás a fatermelő vállalatokhoz.)

Az aradi és aradmegyei fatermelő vállalatok átiratot kaptak a lipovai (lippai) állami erdőhivataltól, amelyben a hivatal arra szólítja fel őket, hogy sürgősen terjeszsenek fel kimutatást tisztviselőik és munkásaik személyi adataira vonatkozólag. A kimutatás célja az, hogy megállapítható legyen, a tisztviselők közül mennyien nem bírják az államnvelvet és a munkások között mennyi külföldi van? Az átirat különben hangsúlyozza, hogy a vállalatok csak románul tudó tisztviselőket alkalmazhatnak, külföldi munkást pedig egyáltalában nem szabad alkalmazni. Az átirat még felhívja a vállalatok figyelmét arra is, hogy a jövőben a könyvelésnek és levelezésnek román nyelven kell történnie. A fatermelő vállalatok meglepetéssel vették tudomásul a rendeletet, amelyvel az országos faegyesület a legközelebb foglalkozni fog.

— A király Velencében. Velencéből táviratozzák: Ferdinánd király és Ileana kir. hercegnő néhány nap óta itt tartózkodnak.

— Az új pápai nuncius Bucuresstben. Rómából jelentik: Dolci biboros, az új bucuresti pápai nuncius ma elutazott Romániába.

— Törvényjavaslat a tisztviselői státusról. Bucuresstből jelentik: A belügyminiszteriumban elkészült a tisztviselői státusról szóló törvényjavaslat, amelyet a legközelebbi minisztertanács elé terjesztenek jóváhagyás végett.

— Katonai jelentkezés. Az aradi rendőrség katonai ügyosztálya tudomására hozza az 1903., 1904., 1905. években született ifjaknak, akikből az 1925—1927. éves katonai kontingens fog kikerülni, a következőket: augusztus 25-én jelentkezni tartoznak mindazok az 1903., 1904. és 1905. években született és Aradon lakó ifjak — akkor is, ha más községekben születtek — akik nevének kezdőbetűi A., B., C., D., F., aug. 26-án az azon kategóriába tartozó ifjak, akik nevének kezdőbetűje G., H., I., J., K., L., augusztus 27-én azok, akiknek neve M., N., O., P., R. betűkkel kezdődik, 28-án azok, akiknek neve S., T., U., V., Z., Y. és X. betűkkel kezdődik. A jelentkezés ideje reggel 8—1-ig, délután 3—5-ig. A jelentkezés helye: Az első kerületben a csanádi-palotában (Bul. Regele Ferdinand I.) A második kerületben Str. Gojdu (Szent István-u.) 2. A harmadik kerületben Str. Coasei (Kasza-u.) 4. A negyedik kerületben Str. Aurel Vlaicu 1. Az ötödik kerület Ségában, hatodik kerület Gájban. Ugyanitt és ugyanekkor jelentkezni tartoznak azok az ifjak, akik a sorozó-bizottságtól 1924. évre kaptak halasztást és akik az 1923. évi kontingenshez tartoznak, magukkal hozva halasztási bizonyítványukat és születési anyakönyvi kivonatukat. Minden jelentkező tartozik születési anyakönyvi kivonattal és személyazonossági bizonyítvánnyal megjelenni. Azok, akik a rendelet kibocsátásától számított hat hónapon belül költöztek Aradra, nem vétnek fel itt a kategóriába. A jelentkezést elmulasztó ifjakat a törvény szerint szigorúan megbüntetik.

— Kollin Jenő fogászati műtermét Piata Avram Iancu 11. (Szahadság-tér 11.) alatt megnyitotta.

— **Alhir Kállay lemondásáról.** Budapesti táviratozzák: A nemzetgyűlés folyosóján ma az a hír terjedt el, hogy Kállay Tibor pénzügyminiszter lemondott. Illetékes helyen a leghatározottabban megcáfolták a hírt.

— **Hadbírói iskola.** Bucurestiből jelentik: A katonai igazságszolgáltatás újjászervezésével kapcsolatban Bucurestiben hadbírói iskolát állítanak fel, amelyen a tanfolyamok két évig tartanak.

— **Hol működnek az adóbizottságok?** Holnap, csütörtökön a következő utcákban folytatják az adó-kivető bizottságok munkálataikat: az I. Ségában, a II. visszamaradt tétel-eket dolgoz fel, a IV. a Bulevardul Regina Maria-n (Andrássy-téren), a VI. a Kálvin János-utcában és ennek az utcának befejezésével a külső munkálatait is befejezi, a VII. a Porubaru (Knézhich Károly) utcában, a VIII. a Fabriciei (Gyár) utcában, a IX. a Dorobantilor (Urbán Iván) utcában.

— **Templomi ülések bérbeadása.** Az aradi neolog izr. hitközség úgy a nagytemplomi, mint a nyári színházban berendezendő pótimaházi üléseket, *1. hó 27-étől kezdve* adja bérbe. A jelenlegi bérlők bérleti előjogukat *1. hó 31-ik napjáig* bezárólag gyakorolhatják. Akiknek a nagytemplomban tulajdonlásuk van, bérleti jogukat a karbantartási díj levonása ellenében *1. hó 27-étől* kezdve vehetik át a hitközségi irodában. Az előliáróság.

— **A tanítás kezdete a középiskolákban.** Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium rendelete szerint a középiskolákban a tanítások szeptember hó 22-én kezdődnek.

— **Az ottlaci csempészési ügy.** A vizsgálóbíró ma délután kezdte meg az ottlaci vámcsempészési ügy gyanúsítottainak kihallgatását. A rendőrségnél felvett jegyzőkönyvek áttanulmányozása a vizsgálóbíró dél előtti és délutáni idejét teljesen elfoglalta úgy, hogy a kihallgatások megkezdésére csak este fél hét órakor került a sor. A kihallgatásokat holnap délelőtt folytatják a vizsgálóbírószágon. Ugyancsak a holnapi napon fog dönteni a vizsgálóbíró a gyanúsítottak ügyében.

— **Aradi orvosok adója.** A II. speciális adó-kivető-bizottság ma délelőtt kezdte meg működését és ma husz orvos adóját tárgyalta le. A ma kivetett adók közül a legmagasabb adóösszeg 19.200 lei volt, míg a többi orvos arósszegei a 3 és 10 ezer leies adóösszegek között mozognak.

— **Tilos a hazárdjáték.** Bucurestiből táviratozzák: A „Viitorul” jelentése szerint a kormány elhatározta, hogy törvényileg eltiltja a sinai és más kaszinókban a hazárdjátékokat.

— **Kolera Perzsiában.** Konstantinápolyból jelentik: Perzsiában és Mezopotámiában nagy kolerajárvány tühög, amelynek már eddig is több száz halott áldozata van.

— **Értesítés.** A n. é. közönség szives tudomására adjuk, hogy a hűvös időjárásra való tekintettel a „Fehér Kereszt” Café Restaurant a mai naptól állandóan nyitva van. Tisztelettel Kun-Szabó és Lovasbényi.

— **Jóni Grand Circus Zoologic a Béla-téren.** Nagyrománia legnagyobb utazó vállalata, 80 személy, 100 idomított vadállat és 16. Bővebbet a napi felragasztásokon.

Hamis permiszek ügyében nyomoz a rendőrség.

Dema Gusztáv aradi mészáros marha-szállítása. :: Bucurestben döntenek

Érdekes és az ismert ottlaci vámcsempészési ügyhez hasonló eset foglalkoztatja az aradi rendőrséget. Az érdekes csempészési ügynek Dema Gusztáv közismert aradi mészáros az egyik főszereplője, akit azzal gyanúsítanak, hogy hamis kivitteli engedéllyel szállított szarvasmarhákat külföldre. Dema Gusztávot Pataki Sándorral, a Magyar Mezőgazdasági Részvénytársaságnak a szarvasmarhák bevásárlása céljából Budapestől Aradra küldött megbízottjával együtt földézték a rendőrségre és a vádtárgyában megkezdtek kihallgatásukat. A vád szerint ugyanis hatvan hizott marhát szállítottak át Ottlacánál Magyarországra hamis permisz segítségével. A hamis kivitteli engedély százhatvan marha exportálását engedélyezi. A kihallgatások során Dema kijelentette, hogy a kérdéses permiszt ő is hamisnak gondolta és ezért mielőtt azt megvette volna, egy aradi közjegyző előtt megvizsgáltatta a curthi vámfőnökkel. Ez a vizsgálat elfogadhatónak találta a permiszt és csak azután kezdtek meg azzal a szállítást. Pataki Sándor szintén azt mondja, hogy ők szabályszerű permiszt kértek, ahhoz törvényes uton jutottak és nem tud arról.

— **Napirenden Lendvai István ügye.** Budapesti táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén az elnök napirendi indítványával szemben Rassay Károly azt indítványozta, hogy Lendvai István ügyét a holnapi ülés napirendjére tűzzék ki. Daruváry Géza külügyminiszter a kormány nevében nem ellenezte az indítványt és ezért ki is tűzték a holnapi napirend utolsó pontjának Lendvai ügyét. Utána Östör József interpellált az árfalvai vámréség tulkanásai és jogosulatlan fegyverhasználat tárgyában. Kállay Tibor pénzügyminiszter a válaszában szigorú vizsgálat megindítását ígérte.

— **Halálra gázolta a vonat.** Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Szilágyi Miklós tizenegy éves fiai pályaudvaron a vonat kerekei alá került, súlyosan sérült állapotban a kórházba szállították, ahol kinos szenvedés után meghalt.

— **Járványok a Ruhr-területen.** Essenből táviratozzák: A Ruhr-területen alig van élelem, a lakosság óriási és ennek dacára a katonai beszállítás a polgári lakossághoz folyik tovább. Több helyen tifusz- és vérhasjárvány tört ki.

— **Lepa Dóra hangversenye.** Vata de Jos (Alváca) aradmegyei fürdő közönsége ritka művészi élvezetben részesül, mint nekünk jelentik, Lepa Dóra aradi hangversenyekenő önálló hangversenyt tart vasárnap este Alvácán. A kiváló ének-művésznő fellépését nagy érdeklődés előzi meg.

— **Egy földbirtokos tragédiája.** Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Gosztonvi Lóránd földbirtokos pénteken este sajtot, utána dinnyét evett. Rövid idő múlva rosszul lett, súlyos gyomorgörcsökről panaszkodott, mire beszállították a kórházba. A földbirtokos ma nagy kínok között meghalt. Halálának okául az orvosok gyomormérgezést állapítottak meg.

hogy a felhasznált kivitteli engedély hamis volt.

A hamis permisz ügye sokkal érdekesebbnek ígérkezik, mint a millyennek kezdetben látszott. A bucurestli központi vámhatóságok ugyanis nyomára jöttek annak, hogy hamis kivitteli engedélyeket gyártanak és az ez ügyben megindított nyomozás Bucurestiben már eredményeket is ért el. Oradea-ma ren (Nagyvárakon) szintén előfordult, hogy hamis kivitteli engedélyt használtak fel. Ezért elhatározták, hogy az összes hamis permisz-ügyeket Bucurestiben vizsgálják felül. Erre való tekintettel Dema Gusztávot, Pataki Sándort és két nagyváradi kereskedőt, akiknek birtokában az ottani rendőrség talált hamis kivitteli engedélyeket, Bucurestibe viszik, hogy ott a vizsgáló bizottságnak felvilágosításokat nyújtsanak a hamis permiszek megszerzéséről. A bucurestli vizsgáló bizottság a kivitteli engedélyek hamisítását és forgalomba hozását kutatja. Amennyiben megállapítják Dema Gusztáv és magyarországi illetőségű vevője, Pataki Sándor jóhiszeműségét, úgy az eljárást megszüntetik ellenük. Addig is csupán kihallgatás címen vannak a rendőrségen.

— **A horvátok Belgrád ellen.** Zágrábi jelentések szerint a horvát republikánus párt képviselői tekintettel a hiábavaló egyezkedési kísérletekre, elhatározták, hogy Belgráddal minden kapcsolatot megszakítanak s Radicsot felhatalmazták arra, hogy kezdjen a külföldön diplomáciai akciót a horvátok szeparatistákus törekvéseinek keresztülvitele érdekében.

— **Betörés fénves nappal.** Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Ma délután egy és két óra között eddig még ismeretlen tettesek álkulccsal felnyitották Bergmann Jenő Lloyd-sor 2. alatt levő szabóüzletét és onnan huszezer lei értékben huszonnégy méter finom férfiszövetet loptak el. A betörőket keresi a rendőrség.

— **Utazásra el ne feledjünk Diana sósborszeszt magunkkal vinni.** Altala, egyszerű szolgálatos folytán, megmenekszünk a gyakori rosszullétől.

— **Az öreg lakatosmester merénylete.** Megirtuk, hogy Ziegler Izrael 65 éves lakatosmester erőszakos merényletet követett el egy 12 éves leány ellen, aki rokona. Zieglert át szállították az ügyészségre. A vizsgálóbírószá ma hallgatta ki Ziegler-t, aki tagadta a terhére rótt bűncselekményt. A vizsgálóbírószá orvosai bizonyítvány alapján elrendelte a vizsgálati fogságot, amely ellen a védő, dr. Veliciu Emil felfolyamodást jelentett be a vádtanácsához.

— **Rablók felgyújtottak egy európai városrészt Kinában.** Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint Asesiben a kínai rablók felgyújtották a londoni misszió kórházát, az európai negyedét és a katolikus templomot. A rablók kifosztották az európai lakásokat. A város kétharmadrésze leégett.

— **Letartóztatott munkások.** Ploes-tiből jelentik: Az állambiztonsági hivatal több munkást letartóztatott, akik a „Socializmul” lap számára pénzt gyűjtöttek.

— **Spanyol vereség Marokkóban.** Párisból táviratozzák: A Le Journalnak közlik Madridból: Tegnap éjszaka a spanyol rendkívüli minisztertanács foglalkozott a veszedelmes marokkói helyzettel. A felkelők ugyanis Melilla környékén megverték a spanyol csapatokat. Több, mint száz halottat veszítettek a spanyolok. Két század, egy géppuskás és egy átász-század, továbbá tréningoszlop el van vágva a főserégtől. Ezek szombat este óta a benszültöttekkel kétségheesett küzdelemben állnak.

— **Volt aradi rendőrtiszt balesete.** Curea Gyula volt aradi rendőrkommisszáriust ma délelőtt fél kilenc órakor az Ar. 20-es jelzésű automobil elütötte. A volt rendőrtiszt kerékpáron jött a városba a vasútállomás felől. A Minorita-templom előtt találkozott Curea a sebészen menő automobillal, amely elől már nem térhetett ki, mert egy kocsi hialadt el mellette. Az automobil a kerékpárt elütötte és Curea több helyen kisebb sérüléseket szenvedett. A kórházba szállították, ahol kimosták a volt rendőrtiszt sebeit. Ezután Curea elhagyta a kórház épületét. Diószegi Kálmán, az autó sofőrje ellen megindították az eljárást.

— **Kétmillió értékű gyöngyszem.** Londonból jelentik: Nyugat-Ausztráliában a gyöngyhálászok ritka nagyságu és szépségű gyöngyszemeket találtak, melyek közül az egyik 102 gramm súlyu és értéke 2 millióra becsülhető.

*Hamis Labetit babylonomi.
Minden cipész tudja!*

Mozi.

• **Dawson City büntanyája** címmel rendkívül érdekesítő, nagyszemű amerikai történetet mutat be csütörtökön az Apolló. A tipikus amerikai filmtörténet, amelynek fő női szerepét Priscilla Dean játssza, egy amerikai farmerleány szokatlannul különös kalandját adja, a szegény szépséges leányzó az élet, a véletlen szeszélve súlyos megpróbáltatásoknak teszi ki, míg végül is minden ármány és emberi gonoszság fölött győz a legihatalmasabb érzelem: a szerelem és a sokat szenvedett leányzó boldog s igen-igen vagyonos lesz, felesége és mentőjének. A hatalmas filmleányger a csütörtöki bemutatón kívül még csupán pénteken kerül színi az Apollóban.

• **Az egyszemű szörnyeteg** az Urániában. Páratlanul izgalmas és lélekzetet visszafőtő történet, egy darab igazi történelem a napoleoni diadalmas hadjáratok idejéből ne-reg le előttünk a grandiózus film-ben. Az izzó spanyol hazaszeretet és szenvedély lobog fel ebben a képben, amely azt a jelenetet adja, Spanyolország legszomorúbb idejét, a mikor Napoleon legvérengzőbb katonája, a félszemű tábornok igazza a spanyol grandok nemes országát, de minden kegyetlenkedés hiábavaló mert a spanyol felkelők, ha nagy áldozatok, sőt életük árán is, de meg-boszulják magukat a szörnyeteg generálison s megölik őt. A nagy-konceptiójú film, amelynek címsze-repét Emil Jannings játssza, csütörtökön kerül színi az Urániában.

Nem az utolsó szó.

(Közzétették a francia válaszigyzéket.)

Párisból táviratozzák: A francia válaszigyzéket ma délelőtt tették közé hivatalosan. A francia kormány azt reméli, hogy fejtegetéseit elfogadják az angol-francia tárgyalások alapjául. Ez a válasz azonban még nem az utolsó szó, csupán kezdeményezés, mert most a fizetési mód kérdéséről van szó. A jegyzék hangsúlyozza, hogy a francia kormány hajlandó megfontolni más komoly javaslatokat is, ha azok a saját javaslataival egyenértékűnek muttkozó és fizetési módban ugyanolyan eredményeket ígérő garanciákat ajánl. Ebben az esetben nem ragaszkodik a saját javaslataihoz. A jegyzék kijelenti, hogy Franciaország csak fizetésekhez akar jutni és addig kézzelfogható garanciákat szeretni. Az általa ajánlott megjelölt zálogokhoz nem ragaszkodik, mihelyt hasonló értékűeket kínálnak. A Quai d'Orsay megjegyzi, hogy a válasz kompromisszumos tárgyalásokra nyújt lehetőséget, mert Franciaország messzemenő engedményekre hajlandó, ha az angol kormány kész a jegyzéket tárgyalási alapul elfogadni és a francia politika megmáshatatlán irányelveit a magáévá tenni. Ezek: Németországgal semmiféle tárgyalásokról nem lehet szó, amíg a passzív ellenállást meg nem szünteti. Másodsor Franciaország a német fizetésekben való részesedését 26 milliárd arany márkáról lejjebb szállítani nem fogja és fönntartja azt a jogot, hogy később Németországtól azt az összeget követelje, amelyet Amerika esetleg igényelni fog Franciaországtól. Harmadsor, le kell kötni azokat a produktív zálogokat, amelyek a német kölcsön biztosítására szükségesek. Hangsúlyozzák, hogy Poincaré szivesen fogad újabb javaslatot akár Németországtól is.

Vilmos volt főszertartásmesterének fia.

Berlinből táviratozzák: Erdék ember állt tegnap a büntető-törvényszék előtt. A vádlott Keudell Vilmos volt főhadnagy, II. Vilmos excsászár volt főszertartásmesterének fia, akit ötrendbeli súlyos betöréssel vádolnak. A fiatal ember a legtekintélyesebb német család teljesen lezüllött sarjadéka. Egyik nagybátyja, Keudell Róbert sokáig bizalmas barátja volt Bismarcknak. A züllött fiatal ember egy szabadcsapatban mint tiszt szolgált, innen azonban megszökött és ezért tíz hónapi fogsággal büntették. A börtönből azonban kiszabadult, mert megállapították róla, hogy nem épelméjű. Azóta játékbárlangokban töltötte idejét és ebből tengette életét. Az utóbbi időben öt nagyobb szerű betörést követett el. Betört a Közép-Németországban levő családi kastélyba is, ahonnan értékes szőnyegeket lopott. Védői a tárgyalás elnapolását kérték, hogy elmebeli állapotát megvizsgálják.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.

Cenzurát:
JOAN NICHIN.

Közgazdaság.

Párisban 8.35 a leu.

A mai világgazdasági eseményei között legörvendesebb a lei párisi fölszökkenése, amely igazolta lapunk magatartását a lei nagy árzuhanása idején. Néhány nap alatt több, mint egy frankot emelkedett 100 lei ára Párisban, tehát a gyors zuhanást ugyanoly hirtelen mértékben követte a javulás is. A párisi tőzsdén ma az összes devizák ára emelkedett. Így a zürichi frankjegyzéssel ellentétben amely közel egy svájci frankos emelkedését mutatja a párisi kifizetésnek — Párisban eső irányzatot mutat a francia frank. A francia frank esésével kapcsolatban bankkörökben a leinek is alacsonyabb jegyzését várják holnapra. A zürichi árfolyamok a frankkal együtt a német márkának is magasabb jegyzését hozták.

Aradi valutaárak. (Augusztus 22.) Francia frank 12, svájci frank 43, dollár 218, dinár 2.20, szokol 6.20, márka 0.0001, lira 9.50, angol font 970, magyar korona 0.0090, osztrák korona 0.0032. — **Kifizetések:** Budapest külföldi 80, belföldi 140, Bécs 330, Berlin 0.000065, Prága 6.30, Zürich 39.50, Milano 9.75, London 980, Páris 12.20, Newyork 219, Belgrád 2.30.

Temesvári valutaárak. (Augusztus 22.) Berlin 0.000055, Newyork 212, dollár 215, London 970, angol font 970, Páris 12.25, francia frank 13, Zürich 38.50, svájci frank 38, Milano 9.30, lira 9, Prága 6.25, szokol 6, Belgrád külföldi 2.25, belföldi 2.15, dinár 2.10, Budapest külföldi 80, belföldi 145, Bécs 335.

Bucurestii tőzsdézárlat (Aug. 22.) **Kifizetések:** Páris 12.10, Berlin 0.000060, London 980, Newyork 216, Milano 9.48, Zürich 39.50, Bécs 0.0032, Prága 6.40, Budapest 0.0170. — **Valuták:** Napoleon 770, márka 0.00001, léva 1.75, török lira 1.20, angol font 970, francia frank 12.30, svájci frank 43, lira 9.50, drachma 5.25, dinár 2, dollár 215, lengyel márka 0.0010, osztrák korona 0.0033, magyar korona 0.0090, szokol 6.20.

Zürichi nyitás. (Augusztus 22.) Berlin 0.0001, Newyork 55275, London 2518, Páris 31.50, Milano 23.85, Prága 16.17.50, Budapest 0.312.50, Belgrád 5.77.50, **Bucuresti** 2.50, Varsó 0.0024, Bécs 0.0077.75.

Zürichi zárlat. (Augusztus 22.) Berlin 0.000110, Amsterdam 217.75, Newyork 553, London 2517, Páris 31.55, Milano 23.9250, Prága 16.1750, Budapest 0.031250, Belgrád 5.7750, **Bucuresti** 2.50, Varsó 0.0024, Bécs 0.00775, Szófia 4.75.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Augusztus 22.) Napoleon 68800, Amsterdam 7500—7740, Belgrád 199—207, Berlin 0.0030—50, **Bucuresti** 90—97, lei 90.50—97.50, London 87200—89600, angol font 87400—89800, Milano 820—855, lira 825—860, Newyork 19100—19700, dollár 19300—19900, Páris 1080—1116 francia frank 1095—1131, Varsó 0.08—9, Prága 568—592, Zürich 3440—3560, Bécs 0.26.80—28.20.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltteket nem vállalunk felelősséget.

Óvás!

Minimax R.-T.-sárga Bucurest Bulev. A. L. Cuza 48. ezen uton int az összes érdekelteket, hogy óvakodjanak olyan Minimax tűzoltó készülékektől, amelyek nem a hivatalos képviselője útján hozták forgalomba, mert az olyan készülékek rendszerint elavult, vagy felfrissített árak, belül rozsdások s így robbanékonyak, vagy ha újak is, de a védőtörvény kijátszásával jutottak azoknak birtokába, akkor a kivétel tekintetében nincs meg a vevőnek a kellő biztosítéka.

Ezennel kijelentjük, hogy sem mi, sem a többi európai testvérintézetünk, semminemű garanciát nem vállalunk, sőt póttöltéseket sem szállítunk az ilyen készülékekhez, amelyeknél nincs meg a biztosíték arra vonatkozólag, hogy minden időben kifogástalanul működnek. A mi jóállásunk nyomtatványainkon közzé van, amelyek legszigorúbban tartatnak, azon készülékeknek, amelyek direkt tőlünk, vagy igazolvánnyal ellátott képviselőinktől vásároltattak.

Az olyan fel nem jogosított egyénektől vásárolt készülékek azért olcsóbbak valamivel, mert az illetéktelen eladók azok kifogástalan működésükért semmi garanciát nem vállalnak, sőt egészen bizonyos, hogy azok legtöbbszőr a legkritikusabb pillanatban csütörtököt mondanak, persze rozsdáerte, felfrissített igen ócska darabok. Egy olyan készülék, mely komoly pillanatban nem működik, még akkor is drága, ha semmibe sem kerül.

Kériük a vevőinket, hogy akik súlyos „Minimax” készülékeket illetéktelen közvetítőktől vásároltak s ezáltal magukat megrövidítve érzik, azt velünk, egyedüli képviselőnk, Hermes kereskedelmi vállalat Arad, Str. Martin Luther I. utján közölni sziveskedjenek, mert szándékunk az ilyenek ellen a törvény segítségét igénybe venni. 3799

Id. Taugner János és neje szül. Somogyi Berta a maguk, illetve gyermekeik János és Elvira, ugy az alólírottak, valamint számos rokon, ismerős és jóbarátok nevében mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejtethetlen jó fiu, hőnszeretett testvér, unokatestvér, sógor, keresztfiu, rokon és jóbarát

Taugner József

folyó évi augusztus hó 21-én, délután 6 órakor, életének 22-ik évében, hossz szas szenvedés és a halotti szentségek átjatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 23-án, délután 5 órakor fogtak a Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi Miklós-utca) 30. sz. alatti gyászházból a római kath. egyház szertartásai szerint a helybeli alsó temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az egésztestű gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért folyó hó 29-én délelőtt 9 órakor fog a helybeli főtiszt, Minorita-atyák szentegyházában az egok Urának bemutatni.

Legyen álmód békés, pihenésed csendes!

Arad, 1923. augusztus hó 21-én.

Taugner Jánosné, szül. Sulyok Irén sógorné, Taugner József és neje, Taugner Ferenc és neje, Feincz János és neje szül. Taugner Katalin, Taugner Anna és férje, Taugner Mária és férje, özv. Somogyi Gyuláné, özv. Somogyi Jánosné, özv. Drastyl Nándorné szül. Somogyi Juliánna, Farkas Györgyné nagybácsik és nagynénje, Temes József és neje keresztstülei. 4754

„Kegyet” temetőbeni vállalat Arad, Str. I. I. Bantiana (Weitzer J.-né) 7.

Hölgyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk s

HELACITOT

Izadó fényes zsiros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal volna bevonva. (Miteserek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arczszipító. — Készíti:

Dr. Földes és Hehs Margitceme gyára
Budapest, I., Bertalan-utca 26.
Arad—Uj-Micalaca. 18868

Ludovic PÁLINKÁS Lajos

villanyberendezési üzlete 18804
Str. Brancoviciu (Földes-patika kapujától szemben.) Vállalja minden e szakba vágó munkák készítését, javítását és átalakítását a legpontosabb kivitelben jutányos árért.

PUBLICATIUNE.

Târgul de tară in comuna Dezna jud. Arad se va tinee in 3. Septembrie 1923. pentru tot felul de vite și mărfuri. 4747

Primăria Dezna.

Tisztit, frissit, felüdit

Szeplőt tüntet, bőrt puhit

Az arcbőrt megfehériti

Kaiser-Borax

A valódi.

III—18875

In sämtlichen
FARBEN

für Handel Industrie
u. Gewerbe unterhält
umfangreiches

LAGER

Arzberger, Schöp & Co.
G. m. b. H.

Eisenach (Deutschland)
Anfragen sind zu richten an unseren Vertreter
Herrn

J. DAVID,
ARAD, Str. Ciorogariu 15.
(Vécsey-utca) 7. 4745

**Oszi felöltő- és ruha-
ujdonságok megérkeztek:**

JULIU PLESZ GYULA

éghőz, Arad, Str. Col. Ririoi (Vörösmarty-u.) 3., a színház hátsó bejárásával szemben. Külön mértékosztály. Saját angol és francia divat szalon. A Olcsó, modis árak. Dunai választék. Káram a német divat

Figyelem! Női kalapujdonságok! Eredeti gyári árak! Reiner György női divatáruháza
Kérem kirakataimat megtekinteni! Strada Eminescu (Deák F.-u.) 1. szám

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjtól szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetés ára 1.50 lel.
Vastagabb betűvel 2.— lel.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szölg 15.— lel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

KÖZÉPKORU. Intelligens, korrekt úriember ezton keresi ismeretségét igazi disztinált, független uriaszonymnak. Leveleket „Kellemes pajtás” jellegre a kiadóba kérek. 4755

Házasság.

SZÁZÖTVENEZER lei hozománnyal házasság céljából megismerkedne intelligens, idősebb nő, ötven-hatvan éves, disztinált, megélhetéssel bíró úrral. Levelek „Jó feleség” jelige alatt kiadóba kéretnek. 4752

SZÉP, fiatal özvegy asszony megismerkedne házasság céljából egy intelligens úriemberrel. Leveleket „Boldog házasság” jeligére kiadóba kér. 4753

Alkalmazás.

SZORGALMAS mindenek takarításban gyakorlott, felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 4718

MINDENES SZAKÁCSNÓT keresek szeptember 1-ére Herbstein C. Piata Plevnel 4. (Árpád-tér.) 4724

KERESÜNK mielőbbi belépésre több évi bankgyakorlattal bíró periekt könyvelőt és magyar-német levelezőt, lehetőleg román nyelvtudással. Ajánlatok Kelet hírlapirodába kéretnek. 14001

SZAKÁCSNÉ, lehetőleg németül beszélő Regátba jó fizetéssel felvétetik. Cim Wallinger hirdetőjében 13312

MUNKÁSLEÁNYOKAT dobozkészítéshez felvesszünk. Gábor, csokoládégyár, Str. Cuza Voda No. 1. 4746

TEXTIL SZAKMABELI szögd felvétetik ki üzletszerzésben is járta. Ugyanott egy fiatal boltiszolga felvétetik. Cim a kiadóban. 4747

MINDENES főzőnőt keresek. Cim Kelet hírlapirodában. 14002

ÜGYES, fiatal rőfös kereskedősegéd kéz műáru nagykereskedésbe felvétetik. Cim Kelet hírlapiroda. 14002

MINDENES főzőnő kisebb családnhoz kerestetik. Cim Dozsa, Bulev. Regele Ferdinand 14. 14002

TANULÓLEÁNYOK felvétetnek dr. Reményi és Dörmerné kalapszalón. Strada Eminescu 18. 13959

BÉCSI KISASSZONY német levelezést vállal. Ajánlatokat „Wienerin” jeligére a kiadóba. 4730

FOGTECHNIKUS, ki lonyomatvételi és munkák felhelyezését is végzi, állást változtatna Aradon, vagy vidéken. Ajánlatokat „Perfect” jeligére kiadóhivatalba kér. 4751

ÜGYES varrónő ajánkozik házi varrónőnek vidékre is. Cim Wallinger hirdetőjében. 13313

SZÉP, fiatal bejárónő kerestetik magányos urhoz. Esetleg állandó alkalmazásra. Ajánlatokat „Tiszta” címen Wallinger hirdetője továbbit. 13313

Lakás.

BELVÁROSBAN keresek egy-két szobás lakást Lelelésért fizetek. Cim Wallinger hirdetőjében. 13312

Vétel és eladás.

KÉZIMUNKA ágyterítők, szövet és csipke függönyök, ezüst retikül, négy negyedes hegedű, ebédő divány, kis divány két székekkel, szekrények, ágy, íróasztalok, ebédő asztal, csillár, dísztárgyak, kézimunkák, fehérneműk, új lepedők jutányosan eladók. Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

HASZNALT virágcserepeket bármilyen méretben nagyban és kicsinyben veszek. Cim Strada Closca (Szent László-utca) 10. szám, házmesternél. 4749

VENNÉK 35-50 HP. stabil szívógáz nyersolaj, vagy benzin, használt motort. Besenova-Veche (Obesnyó.) Telbisz 337. 4743

KÉZIMUNKÁK, női fehérneműk, 35-ös magas szárú, 37-es fél antilop cipők, jutányos áron eladók. Cim a kiadóhivatalban. 4748

ANTIK tárgyakat, üszműveket, kézmunkákat, függönyöket, szőnyeget, fehérneműt stb. bizományba veszek. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23. szám) I. emelet jobb. 1090

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

MOTORFŰRÉSZGÉP SÜRGÖSEN ELADÓ. Cim a kiadóban. 4750

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgösen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyeget, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

BOZSABURGONYA, elsőrendű, jutányosan kapható Piata Avram Iancu 9. (Szabadság-tér) pinoében Grósz Jenőnél. 4315

TIZENKÉT darab szilvaskád 600 Hl. tartalmu és nagyobb mennyiségű fall-tégla eladó. Megtekinthető Ispravnic Livius, Curtici. 4734

EBÉDLŐBUTOR, bécsi zongora, nagy álló tükör eladó Strada Eminescu 6. (Deák F.-utca 40a) házmesternél. 4736

HASZNALT OLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Régi fogat, tört aranya vesz: ZINNER ékszerész, Strada Matianu (Forray-u.)

MANOMETER
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:
Gáspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.
javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

A Regátban hires DENTY N
fogpaszta és fogszappan a legideálisabb fogápoló szerek
Kellemes üdítő, fertőtlenítő és fehéritő.
Kaphatók: Aradon
Vojtek & Weisz droguerlában.
Engros főraktár: L. BOGOL. București, Str. Lucaci 74. 4659

VITICULTOR PEPINIERIST
Căutam un ȘEF VITICULTOR cunoscând la perfecție toate lucrările de pepineră de vițe altorite și cultura de port altoi.
Nu admitem decât un om absolut capabil, cinstit și harnic care a mai condus până acum o pepinieră mare.
Căutam mai mult un adevărat tovarăș de căt un funcționar. Plătim la fel bun, locuință și parte la beneficii. 4680
Adresați oferte: PEPINIERELE BERNARD.
Societate Anonimă pe Acțiuni. — TECUCL

Imotlan.

BELVÁROSI 4 szobás magánház gyümölcsös kerttel, istállóval, kocsiszinnel, átvehető lakással, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4727

BELVÁROSBAN gyönyörű magánház négy szoba, zárt folyosó, fürdő és cselekszoba, parkirozott udvar és kerttel 500.000 leiert eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13924

CALEA SAGUNA (Varjassv Lajos-utca-ban) adómentes két egyszoba konyhás lakásos ház eladó. Lakás csere útján elfoglalható. — Uranus-iroda, főpostával szemben. 13924

Üzletet.
JÓFORGALMU hentesüzlet villanygépekkel berendezve, visszavonulás miatt eladó. Bővebbet Wallinger-irodában. 13313

Oktatás.
ROMÁN tanár nő csoportoknak órákat ad. Cim a kiadóhivatalban. 4290

Ellátás.
KÉT fiatalember teljes ellátást kaphat. Ugyanitt házikoszt kapható. Cim Wallinger hirdetőjében. 13312

KATHOLIKUS gimnázium egész közelében két tanuló vállalt uricsalád ellátására zongora használattal Cim Wallinger-nél. 13312

Különféle.
LAKATOS és vasesztergályos tanuló felvételnek Vulcu J. Maxim gépgyárában. Ugyanott sárca, vörös rezet és alumíniumot a legmagasabb árban veszek. 4640

ZONGORÁT keresek bérbe. Cim Eccuzlet. Str. Eminescu 40a) 13959

Használt olajos és petroleumos hordókat keresünk megvételre.
MEER-festéküzlet.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.
A Josáseli körjegyzőségben némi gyakorlattal rendelkező a román nyelvet szóban és írásban perfect írrok kerestetik. Fizetés havi 800 lei és lakás és járlatjövdelem.
Pályázati kérelmek az Előljáróság címére küldendők. 4723
ELŐLJÁRÓSÁG.

Gyönyörű magánházak
elfoglalható lakásokkal Páncsán, Ghioroccon, Sírán, Lipován Radnán eladók. Bővebbet WALLINGER-irodában, Str. Eminescu 20. (Stetu fűszer-üzlet mellett) 13313

HIRDETMÉNY.
Pánatul-Nou községnél egy 8 jegyzői teendőkhben járta, nőtlen egyén alkalmazást nyer.
Javadalma havi 1000 Lei fizetés, 300 Lei drágasági pótlék, 1 szoba fűtés, világítással.
Hivatalos nyelv ismerete szükséges. 4744
Jegyző.

„EGOL” cipőkrém egyszerű sima fehér dobozban a legfinomabb minőségben minden jobb üzletben kapható.